

dienen in het duitse leger

Affiche (najaar 1944, voorjaar 1945) met een oproep om je aan te melden bij de SS om te strijden tegen de geallieerden.

Via dit affiche roepen Friese nationaalsocialisten de Friese bevolking op om te strijden tegen de geallieerden. Door het gebruik van de Friese taal en verwijzingen naar het verleden en toekomst van Friesland speelt de maker in op een gevoel van Fries nationalisme. Het affiche is gemaakt tussen september 1944 en het voorjaar van 1945. De schrijver van de tekst, Douwe Ringma, is een overtuigd nationaalsocialist die zwaar gewond terug is gekomen van het Russische oostfront. In opdracht van de SS schrijft hij Friestalige tekst, in de hoop Friese nationalisten aan te spreken.

oproep. friezen!!

Voor het eerst sinds honderden jaren zijn het weer Friezen, die u oproepen tot een heilige oorlog voor de verdediging van ons boven alles lieve Friese vaderland. Wij, Friese frontsoldaten, gaan als een man achter de oproep van SS-Obergruppenfuhrer Rauter en de voorman van de Germaanse SS in Nederland SS-Standartenfuhrer Feldmeyer staan. Friezen, de ondersteuners van de Mongoolse-Bolsjewistische horden, hebben voet gezet op Nederlandse bodem. Ze brengen armoede en vernielingen mee en maken de weg vrij voor het bolsjewisme ... Vier jaar hebben wij al op alle fronten gestreden tegen de kapitalistische - bolsjewistische vijand.

Op de eenzame steppen van het verre oosten, op de velden van Frankrijk en België. Ligger als eeuwige merktekens uw gesneuvelde Friese zonen.

Oost- en Noord-Friese steden worden door neger-piloten in puin gesmeten, als een bespotting van de Fries-Germaanse cultuur. Wanneer Leeuwarden, wanneer Sneek?

Friezen, wij Friese frontstrijders roepen jullie op tot de verdediging van het Friese vaderland. Iedereen die strijd in zijn bloed heeft, te wapen! Dood aan de bolsjewisten, dood aan haar ondersteuners.!

Leve de Führer! Leve het Germaanse volk! Leve Friesland.

Leeuwarden. Van de Friese Frontstrijders. Douwe Ringma

fries nationalisme

De Friese Beweging maakt zich al voor de oorlog hard voor de bevordering van de Friese taal en cultuur. Tijdens de bezetting gaat dit werk door. De Friese beweging verbindt zich niet met het Duitse gezag, maar zet zich er ook niet tegen af. Veel aanhangers zien kansen onder de Duitse overheersing, maar de meningen over de aanpak zijn verdeeld. Tijdens de bezetting richten Friese nationaalsocialisten de 'Fryske Rie' op. Deze organisatie maakt zich sterk voor een zelfstandig Friesland als onderdeel van het Germaanse Rijk. Hun anti-Hollandse houding onderstrepen ze door in 1942 de slag bij Warns te herdenken. Tijdens deze slag verslaan de Friezen op 26 september 1345 de Hollandse graaf Willem IV. Weinig Friezen doen mee aan de herdenking. Veel Friezen vinden de bezetting een verkeerd moment om zich af te zetten tegen de rest van Nederland. Anderen zien een zelfstandig Friesland als een obstakel op de weg naar een Groot Germaans Rijk. In 1944 wordt de 'Fryske Rie' opgeheven. Om het gebruik van de Friese taal te stimuleren wordt een prijs voor Friese literatuur ingesteld. Ook vindt in 1940 de eerste Friese Boekenweek plaats. De belangstelling van het Friese publiek is klein. Friese tijdschriften zijn vanaf 1942 verboden. Alleen 'It Fryske

Folk' verschijnt met toestemming van de Duitse bezetter tussen juli 1941 en begin 1944, elke twee weken in een oplage van 200 exemplaren.

Wervingaffiches voor de Waffen SS

dienen in het duitse leger

Vanaf het begin van de bezetting mogen Nederlanders dienen in het Duitse leger. Honderden NSB'ers en avonturiers melden zich aan. Nadat Duitsland Rusland binnen is gevallen roepen Rijkscommissaris Seyss-Inquart en NSB-leider Mussert de Nederlandse bevolking op zich te melden als vrijwilliger om zij aan zij met het Duitse broedervolk te strijden tegen het 'goddeloze bolsjewisme'. In juli 1941 vertrekken de eerste mannen van het Vrijwilligerslegioen Nederland richting het 'oostfront'. Hier worden ze onderdeel van de Duitse Waffen-SS. De strijd in Rusland is gevaarlijk en het aantal vrijwilligers neemt af. Pas wanneer Nederlandse vrijwilligers ook in eigen land kunnen dienen, neemt het aantal aanmeldingen weer toe. Ongeveer 23.000 Nederlandse mannen gaan vrijwillig in Duitse militaire dienst. Dit is naar verhouding de grootste bijdrage van alle bezette landen in West-Europa. Meer dan 7.000 Nederlandse vrijwilligers sneuvelen.